13-a JARO, No 449 MONATA ESPERANTO-GAZETO 25. JANUARO 1937

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO, ADMINISTREJO K SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO: 67, avenue Gambetta, Paris-20
Poŝtĉekaj kontoj je nomo de SAT-Paris : Bruxelles n-o 350 189, S'Gravenhage n-o 211 533 Kopenhago n-o 4 986. Paris n-o 1234 22, Stokholmo n-o 74 153. Wien n-o D-109 068, Zagreb n-o 41 448. Zürich n-o VIII-200 49. Alilande oni pagu per poŝtmandato je nomo de SAT., bonvalutaj devizoj en rekom. letero aŭ bankĉeko je nomo de « Bannier ».

ĈIRKAŬ LA ORGANIZA PROBLEMO

La nuntempa krizo en la neŭtrala esperanto-movado estas nenio alia ol la lukto inter du tendencoj. Dum ni sekvas la diversajn fazojn de la evoluo en la « neŭtrala » movado, dum ni observas la batalon inter la du kampoj: unu por la internacieca sistemo (organiza bazo: la Landaj Asocioj), alia por la sennacieca sistemo (la malnova U.E.A. kun la individua membreco), ni estas facile alkondukataj, fari paralelon kun la situacio en la laborista esp. movado. Tre instrua ŝajnas al ni la ekzemplo de la « neŭtraluloj », ĉar ja ankoraŭ ĉe parto de la lab. esperantistaro ekzistas la inklino voli kunfandi du tute kontraŭajn principojn.

De iuj K-doj de PUIL venas denove similaj sugestoj. PUIL signifas: Proleta Esperantista Unio de Iber-amerikaj landoj. PUIL — tion ni devas forte rimarkigi — ne reprezentas la tutan hispanlingvan Kamaradaron. Ne nur ĝi ne penetris en la sudamerikajn landojn, sed eĉ en Hispanio mem ĝi centrigis nur la K-dojn el **kelkaj** inter la multaj en la hispanaj urboj ekzistantaj grupoj. Ĝi do estas nur unu fragmento de la hispanlingva lab. esp. movado, nenio pli. Kaj ĝi ne estas komparebla kun L.E.A. ampleksanta la tutan aŭ preskaŭ tutan anaron lab. esperantistan de difinita lingvo-teritorio.

Plie, la aspekto de la gazeteto suspektigas, ke ĝi ne estas destinita al **enlanda propagando,** ĉar ĝi estas redaktita **tute en esperanto** (almenaŭ tiu lasta n-ro, kies enhavon ni ĉi tie priparolas). Tio vekas la supozon, ke ĝia celo ne estas nura propagando k instruado, kiel estas la celo ekz. de Nederlanda, Franca aŭ Sveda LEA-oj (por citi nur kelkajn potencajn fratorganizojn). Se oni konscias pri tiu karaktero de PUIL. la argumentoj jam de antaŭe perdas multe el sia pretendita valoro.

Unue, ni korektu materialan eraron, kiu servas al la PUIL-komitato kiel argumenta bazo: La LEA-oj grandparte jam funkciis antaŭ la fondo de SAT (same ankaŭ la ĉefaj neŭtralaj land-asocioj funkciis jam antaŭ la fondo de UEA). Antaŭ la unua SAT-kongreso en Prago jam ekzistis la germana (restarigita en 1919, tuj post la mondmilito), la franca, la sveda LEA-oj, la brita Soc. Ligo, k ekde 1922 la aŭstria LEA. Antaŭ la milito jam prosperis ĉeĥa LEA. Se nuntempe ankoraŭ agitas mondskale konkurenc-organizoj al SAT, tio estas la rezulto ne de **bezono,** sed de la volo k penado de kelkaj eks-SAT-anoj, kiuj agis siatempe skismige laŭ la instrukcioj ricevitaj de siaj **partiaj instancoj.** Ili do volis trudi al la laborista esperanto-movado principojn, kiuj eble estas ĝustaj por iuj politikaj movadoj de la lab. klaso, sed kiuj ne povas aplikiĝi, sendomaĝe por nia afero, al la lab. esp. movado, ĉar ili ne estas konformaj al la aparta karaktero de ĉi-lasta. Se PUIL proponas **provizoran** solvon de struktura kunfando, ni respondas al tio, ke mondorganizo laborist-esperantista ne devas esti dependigata de la ofte ŝanĝiĝantaj taktikoj de la politikaj partioj aŭ aliaj batal-organizoj de la lab. klaso. La lab. esperanta movado kiel kultur-movado havas sian propran **dinamikon,** siajn apartajn leĝojn, sian propran taskon.

La disdivido de l'por- k per-esperanta laboro estos necesa, tiom longe kiom necesos propagand-aparatoj, kiaj estas la LEA-oj, por diskonigi esperanton per la helpo de kursoj k nacilingva literaturo. La propagando k instruado sur la lingva teritorio, kiun ili priplugas, estas tasko plene sufiĉa por la LEA-oj. La poresp-a propagando necesigas rimedojn k metodojn ofte malsamajn laŭ la apartaj kondiĉoj en la landoj. Sekve la diseco de l'por- k per-esperanta organizoj estas necesa k neevitebla.

Tio tute ne malebligas harmonian kunlaboradon kun la tutmonda asocio, kiel montras la ekzemplo de nombro da LEA-oj, kiuj observas la Gotenburgan Konvencion. Sed neniam estus konsenteble, ke la LEA-oj, per la aritmetika nombro de siaj membroj, per voĉdonoj aŭ aliel, influu la gvidadon de SAT. pro tio ke en la LEA-oj tre granda elcento da anoj estas nur-komencantoj, balbut-esperantistoj, aŭ eĉ nuraj subtenantaj membroj, kies voĉo ne devas pezi en la decidoj, kiuj koncernas ekskluzive perfektajn esperantistojn. Guste pro tio SAT estas bazita sur la individua membreco, k ĉiu membro ĝuas en la kadro de la Statuto plenan esprim- k voĉ-rajton.

Ne temas ankaŭ pri **superrego** k kontrolo super la tendencoj en SAT. Nia Asocio ne enmiksiĝas en tendenca laboro; tiu ĉi estas komisiita al la Frakcioj, kiuj funkcias en plena libero **ekster** la kadro de SAT k por kiuj SAT vere estas la plej utila helpilo. Ni ne vortludu pri «supertendenceco» aŭ «ekstertendenceco» aŭ « sentendenceco ». Eble la vorto **ekstertendenca** estas plej adekvata k evitigas miskomprenojn.

La laborkampo de la LEA-oj, kiel jam supre dirite, estas **teritoria** por-esperanta propagando; sed tio neniel signifas izoligon aŭ eĉ naskon de patriotismo (! la vorto estas de PUIL-komitato), ĉar ja temas pri rekrutado de **ne**-esperantistoj por nia movado. Per tio ke la LEA-oj havigas al la nove-varbitoj, post la kurso, esp-lingvan materialon, instigas al SAT-aniĝo, ili pruvas, ke ili ne estas inspiritaj de la patriota spirito! Cetere estas rimarkinde, ke ĝuste tiuj LEA-oj, kiuj aplikas la principon de la taskodivido inter por- k per-esperanta laboro, nome la nederlanda k sveda LEA-oj (por nur nomi ĉiu tiujn), evoluas plej bone, funkcias plej kontentige k produktas plej pozitivan rezulton.

Estas mirige aserti, ke nia movado ne adaptiĝas al la ĝenerala meĥanismo de la socio! Nu, kiu principo do estas pli progresema? ĉu tiu de la konservo de la nuna stato: **inter**nacieca, sin bazanta sur la **naciaj** federacioj? ĉu la **sen**nacieca, kiu celas forigi la landlimojn el la mensoj de la proletoj? SAT anticipas, dum ISE k IPE konservis la malnovan sistemon, kiu montris sin fiasko en la praktiko (pensu pri Germanio, Aŭstrio, Italio!). Oni do klare vidu, kie staras la konservativuloj, la rutinuloj (ni jam legis pri ili la epiteton «reakciuloj») k kie la irantoj antaŭen sur la vojo al progreso.

La eks-SAT-anoj, IPE-anoj el la komitato de PUIL devus konscii, ke SAT ne postulas de iu ajn pekokonfeson, okaze de reveno en la unueceme laborantan kolektivon kia estas nia organizo. Se ni ne miskomprenas la artikolon de PUIL, tiuj k-doj tamen agnoskas, ke la principoj, sur kiuj estas bazita SAT, taŭgas, estas konformaj al la karaktero de nia movado, — ili do estu konsekvencaj! Se ili tamen plue opinias, ke oni povas kunigi du malsamajn strukturojn (la internaciecan k la sennaciecan) en hibridan kreajon, kiu volante marŝi faletas de unu piedo sur la alian, do ili daŭre rigardadu la spektaklon kun gestoj jen aplaŭdaj jen malaprobaj... Finfine tamen venos la horo, kiam ili devos sin klini antaŭ la sperto k akcepti la konkludon de la leciono.

La Plenum-Komitato de SAT.

Hispana letero

Al niaj klasfratoj alilandaj, sanon! La lukto, kiun ni alfrontas kontraŭ niaj klasaj malamikoj (faŝistoj, ĉu nigraj-italaj, ĉu brunaj-germanaj, aŭ ĉu iliaj satelitoj, la hispanaj), ne estas simpla lukto, kiu reduktiĝas je inter la hispana kadro. Gia signifo estas tutmonda. Niaj malamikoj, la kapitalistoj, bone komprenas tion. Vi, klaskonsciaj laboristoj k kamparanoj el tutmondo, reagu kontraŭ via figazetaro burĝa, kiu mensogadas pri nia civilmilito. Nia movado estas ne nur antifaŝista. Al unu tezo, la faŝisma, ni kontraŭstarigas alian, la porsocialisman. Nia venko estas certa, K-doj, malgraŭ ke ni devas batali kontraŭ bonege armitaj k disciplinitaj trupoj germanaj k italaj. Ni havas la konvinkon, ke en la propraj landoj faŝistaj, el kiuj devige oni venigas batalontojn kontraŭ ni, ankaŭ okazos ribeloj, ĉar kiuj konsistigas tiujn armeojn, estas niaj klasfratoj ekspluatataj k trompataj de siaj gvidantoj.

Nia najbaro Musolini konsideris nin, dirajo rondiranta ĉi tie en Hispanio, kiel la eŭropajn abisenojn, sed verŝajne lia plano ĉi-foje ne estis bone antaŭkalkulita. Tamen li momente okupadas depost kelkaj monatoj la belegan Balear-insulon Maljorko, kies mar- k aerstrategia bazo estas gravega en la Mediteraneo. Negravas, ni forpelos lin el tie.

Estu solidaraj, K-doj el la cetera mondo! Kaj nun unu peto: Sciu plenumi vian devon k rolon kontraŭ viaj enlandaj ekspluatantoj. Stariĝu kiel respondeca klaso el inda homara epoko, por ke ne ripetiĝu la fiasko de l'itala, germana aŭ aŭstra proletaro.

SAT-ano 8358 (Hispanio).

Red. Noto : *Kelkaj K-doj iom miris, ke ni ne aperigis lastatempe tre multon pri Hisp. Ĉefa kaŭzo estas nericevo de materialo el Hisp. (niaj tieaj K-doj forgesetis ŝajne pri kunlaboro al SAT-organoj). Forigi tiun kaŭzon ni klopodas ekde ĉi tiu n-o. Aliflanke la K-doj komprenu, ke ni ne emas represi artikolojn el nerekta fonto (tradukojn aŭ sim.)* — *aŭ eĉ verki tiajn el* distanco...

Pripenso postulata

Dum kelkaj semajnoj la tutmonda gazetaro konkurence atentigis pri la angla unujara reĝo k ties (ad)mirinda sendependemo. Tute ne necesas analizi la aferon nek aŭguri rilate al la ebloj, se la estinta « ĉarma reĝido » persistus en sia

fakta intenco. Car tiukaze — escepte de hipokrita indigno en ekleziaj — k interkvereloj en puritanaj rondoj sekvataj de artifike stimulita entuziasma sindonemo ĉe alia popolparto ekster k en la brita regno — nenio grava estus okazinta, almenaŭ en intereso de la proletaro. Sed kaŭze de hipnota sensacio oni plene pretervidis la danĝerojn, kiujn implicas la okazoj ĉirkaŭ la reĝa familio en Nederlando, eĉ en tiu lando mem. Mi koncize menciu la faktojn :

La filino de la reganta reĝino Vilhelmina, nomita Juliana, fine estas fianĉino k edziniĝis je la 7a de januaro kun posteulo de en 1918 sentronigita princa familio Lippe-Biesterveld. Estas konate, kvankam antaŭe prisilentite ke la germana junulo, nun jam kapitano en la nederlanda militistaro, baldaŭ titolita « princo de Nederlando » antaŭ malmulte da temo apartenis al la « STURM-STAFFEL » (S. S.), la fifama gardistaro de Hitler. Multfoje li kun sia amatino vizitis Germanion, ĉar liaj geparencoj tie loĝadas. Ankaŭ post la adiaŭa kunveno ĉe la « Führer » la sekretario de la N. S. B. (nacisoc. movado), Van Geelkerken, fanfaronis publike pri nacisoc. inklinoj de Juliana, kiu laŭ lia aserto pli k pli signife pliriĉigas sian kortegon per N. S. B.-simpatiantoj.

Pro tiu plana geedziĝo, akompanata de tiaj malbonaj antaŭsignoj, oni okazigas pompajn festojn, precipe en Hago, kiun urbon la festuloj dum la festensemajno trajne je duonigita prezo povas atingi. Freneze altajn sumojn oni postulas k pagas nur, por el komforta loko alrigardi la edziĝan procesion (kelkfoje 100 guldenojn k pli). Per diversaj komitatoj oni kolektas monon, por kiu oni aĉetos i.a. jaĥton, serve al la geamatoj. Eĉ en la lernejoj oni trude kolektas, k k-lkaj soc. dem. gvidantoj partoprenas tiajn almozkomitatojn. Kompreneble la legantaro de la burĝa gazetaro povas ĝisvome ĝui, ĉiutage denove, adorindajn fotojn k rave dolĉ-sklavemajn priskribojn rilate ĉion, kio rilatas la arde sopiratan okazon. Plie flagoj en ĉiuj stratoj, ornamaĵoj, ktp. Eĉ laŭsupoze klaskonsciaj laboristoj portadas okulfrape kroĉita al supervestaĵoj la simbolon pri fidelo al la reganta familio (oranĝkolora butoneto). Ankaŭ ĉiuj aliaj ne sufiĉe protestas, pro malkuraĝo aŭ sugestio.

Kiam vi legos ĉi tion, la festebrio jam pasis, k venis la naŭza seniluziiĝo. Sed restos la aluditaj danĝero k la mizere lakea humilemo. Pripensindaj k komunikindaj aferoj por eksterlandaj, kontraŭbatalendaj de la enlandaj klaskonsciuloj.

Jovado.

Skandalo inter la "elitoj"



Kortega skandalo. — « Oni diras... »

La britaj ĵurnaloj regalis la publikon per abunda skandalo pri la Reĝo k lia disputo kontraŭ la registaro. Komence ili ne sciis kiel sinteni por tiu unika disputo. Sed grade k tre rapide ili decidis subteni tutplene la registaron. En tiu semajno de vizitoj k depeŝoj, la Labor-Partio ne povis subteni la tiaman reĝon : neniam li estis socialisto ; la plej intimaj ĉenoj lin ligis al la reganta klaso, kiuj ankoraŭ lin firmtenas.

Ni ne imagu al ni, ke la nuna registaro estis defendanto de l'demokrata principo. Ni aliflanke povus imagi al ni alternativon : Supozu, ke la reĝo venkus super la registaro, — tio iniciatus efikojn tre danĝerajn kontraŭ la laborista movado mem. Tiele, por ne firmigi la potencon de la monarkio, la Labor-Partio, vole nevole, devis subteni la registaran flankon.

La ĵurnalo de l'komunistoj provis interpreti tiun disputon, kvazaŭ ĝi estas konflikto inter du frakcioj de la reganta klaso. Simila interpreto ankaŭ aperis en la Soveta « Pravda ». Ĉi tiu tute false prezentas la aferon, kiu estas bazita sur la deziro de l'nuna eksreĝo edziĝi kun virino, kiu jam dufoje eksedziniĝis k kies eksedzoj ambaŭ ankoraŭ vivas. Tiu intenco estus troa atako al la moralaj ideoj de l'reganta klaso k ankaŭ de la britoj, kiuj plejparte ĝin subtenas. Tiu amafero, k nur ĝi, kaŭzis la skandalon, k neniu imaga konflikto interne de la kapitalismo mem, kiu fakte solidare subtenis la registaron per sia sinteno.

Post la abdiko de l'eksreĝo Edvardo la oka, la gazetaro nun denove diligente penas popularigi la novan reĝon, prepare al la oficiala kronado en majo.

I. F.

Por finŝtopi la Breĉon

Ni notis kun plezuro, ke multaj K-doj uzis la okazon de la kotiz-repago, por aldoni specialan sumeton servontan al la amortizado de la Breĉo. Ni esperas, ke tiu kutimo trovos imiton ankaŭ flanke de aliaj kotizpagontoj, kiuj ial ĝis nun ankoraŭ ne transsendis la vivigan substancon al sia organizo. Ni kun multa danko kvitancas la ricevitajn sumojn. Eĉ la plej modestaj kontribuoj pezas en la tuto. Se gut' al guto aliĝas, maro fariĝas.

52. LISTO

Perhak k Jirka, Ĉ. Budejovice	fr.fr.	36.—
Ŝtonlo, Aŭstrio	sil. aŭst.	6.55
E. K. L.	fr. fr.	13.—
A.Vollegraaf, Roterdamo	»	11.50
Th. Postjma, Roterdamo	»	5.50
P. Timmermans, Venice (Usono)	dol.	1.—
V. Jacomin, St-Jean de Maurienne	fr. fr.	20.—
R. de Man, Amsterdamo	»	5.50
K. G. J. de Jong, Amsterdamo	»	14.—
S. Musch, Nieuwe Schans	»	11.50
55 — 1380	»	25.—
Merel, Evreux	»	5.—
G. J. Worst, Hago	»	11.50
14.335, Aŭstrio	»	50.—
A. Roosing, Zeist	»	12.50
9542, Schlieren	sv. fr.	6.—
Rival, St-Etienne	fr. fr.	5.—
J. Liedermooij, Amsterdam	»	12.—
Londona Lab. E. Klubo	£	1-8-9
Postrikolto, Manĉestra Kongr.	£	1.—
R. Claude, Houilles	fr. fr.	5.—
R. Vélu, Houilles	»	5.—
Ernst Eriksson, Stokholmo	sv. kr.	10.—

Internaciaj rilatoj de la sindikata movado

Ĉi-suban paroladon *Edo Fimmen*, ĝenerala sekretario de la Internacia Transportlaborista Federacio, elparolis en kunvenego aranĝita de la Amsterdama distrikto de F. L. E., memore al la naskiĝotago de Zamenhof.

Gek-doj! Kiel gvidanto de sindikatunuiĝo hodiaŭ vespere mi turnas min al vi. Ne estas tre riska entrepreno, ke mi, ne-esperantisto, paroladu antaŭ vi, en kunveno memore al la kreinto de la mondlingvo esp-o. Guste tial, ke mi kiel sekretario de internacia organizo parolas pli da lingvoj ol eble iu el vi, k tamen mi ne scias esp-on, tial mi akceptis la inviton veni por vi. Pro tio ĉar mi sentas dum tradukadoj la neceson de esp-o, lingvo ankoraŭ malmulte konata de la gvidantoj laboristaj.

Jam pli ol 20 jarojn mi laboris por la internacia sindikata movado, k mi kunbatalis por krei la Nederlandan laboristan organizon. Ĉi tie mi alparolas homojn, pri kiuj mi esperas k atendas ke ili ĉiuj apartenas al sindikato laŭ sia metio. Ili komprenas kiom malfacilege estis k estas ankoraŭ organizi laboristojn, kiuj laboras en la sama metio k en unu lando, kiuj do lingve komprenas unu la alian. Kiom multe pli malfacilege do estas unuigi da laboristojn, el samaj metioj sed kun diferencaj lingvoj, ke tiuj interkompreniĝu k havu unuecon rilate celon k agmanieron. Per propra sperto mi konas tiujn malfacilaĵojn organizajn en Nederlando. Mi provis krei asocion por la interesoj komunaj, precipe por la interesoj homecaj k antaŭ ĉio por stimuli la laboristojn en ilia batalo por socialismo.

Kiom malfacile ofte estas kunigi laboristojn per la sama lingvo, multe pli malfacile estas kunigi ilin se lingvodiferenco ĝenas, se la ideoj estas tro malparencaj.

La sindikatoj el kelkaj grandaj landoj fondis internacian ligon; de tempo al tempo ili kunvenas por priparoli la manieron kiel antaŭenigi la laboristaron, por plej trafe defendi iliajn interesojn k difini la vojon irotan, por krei pli justan socion. La gvidantoj de ĉi tiu movado senescepte venas el la laboristaro. Escepte de kelkaj ili nur scias sian propran lingvon. La gvidantoj el la malgrandaj landoj, ekz.: Svisio, Nederlando, Belgio, Svedio ktp, iom scias paroli germane, france aŭ angle. Sed kiuj reprezentas la sindikatojn de la grandaj landoj, tiuj nur konas sian propran lingvon. Kaj jen vidu niajn kongresojn, kien venas K-doj ne nur el Eŭropo, sed el la tuta mondo. Ni scias ke ili estas sindikatanoj, ke ili estas socialistoj k principe ĉiuj havas la saman celon: sed interparoli ili ne povas!

En tia kongreso iu parolas per propra lingvo 30 minutojn, li parolis verve, trafis la korojn de siaj samlingvanoj. Sed necesis traduki en alian lingvon k la tradukisto en 20 minutoj redonis la paroladon, en dua k tria tradukoj dufoje 5 minutojn ili ŝparis, do je la fino la parolado de 30 minutoj tiom mallongiĝis, ke la tradukisto bezonis nur 10 minutojn. Kompreneble ili tre ekstraktis la enhavon k malmulte respegulis la ideon de la parolinto. La multajn k gravajn erarojn en la tradukoj mi eĉ ne reliefigas.

Je la komenco de mia parolado mi blufis pri mia scio de lingvoj. En 1918 mi partoprenis kongreson de la Internacia Ligo de Sindikatoj (I.V.V.). Oni delegis min, ĉar mi konas lingvojn. Tie mi mem faris plej strangajn erarojn k mi scias pri miskomprenoj kiuj naskis gravajn malfacilaĵojn.

Mia kolego Nathans iam faris propagandvojaĝon tra Bulgario. Li parolis germane aŭ france en la kunvenoj k tradukisto ripetis bulgare. Foje okazis ke la tradukisto ne ĉeestis. Estis la horo por komenci la kunvenon, k kion fari? Nathans petis al la publiko ĉu iu scias la francan lingvon. Neniu. Ĉu iu scias la germanan aŭ anglan lingvojn? Neniu. Jam li opiniis, ke la kunveno do ne povos okazi, kiam li memoris sian konon pri esp-o. Ĉu iu scias esp-on? Kaj jen tri K-doj anoncis sin, ili tradukis lian paroladon, la kunveno sukcesis. Kie la tri « modernaj lingvoj » fiaskis, esp-o savis la propagandon. Antaŭ kelkaj semajnoj mi estis en Parizo . or internacia kunveno, kiun partoprenis delegitoj el Valencio k Barcelono. Ni sciis, ke de iu el ili la filo jam mortis en batalo kontraŭ la faŝistoj, de alia hispano la edzino troviĝis en karcero de la ribeluloj. Volontege ni konsolus tiujn K-dojn, k kion ni kapablis? Nur iom afable ridi, premi iliajn manojn, amike frapeti ilin sur la ŝultroj. Sed konsolan vorton, ni ne povis esprimi, ĉar neniu el ni sciis hispane, la hispanoj ne sciis iun alian lingvon. Jen, K-doj, kiom multe pli glate irus la aferoj se ni povus interrilati per esp-o. Esperanto, la lingvo kiun oni facile povas lerni, per kiu anoj de malgrandaj lingvoregionoj ne submetas sin al tiuj el la grandaj lingvoregionoj. Esperanto, la lingvo per kiuj la organizoj rekte povas rilati kun siaj membroj diverslandaj. Per unu lingvo ni firme povas kunigi sammetianojn, k ili povas lukti por paco, kontraŭi faŝismon k diktaturon.

Ĉu ne ĝuste en la faŝismaj landoj oni malpermesas la laboristajn esperantoasociojn? Tiuj registaroj timas, ke la laboristoj per esp-o havos rilatojn kun laboristoj en politike liberaj landaj. Por ni plej bona pruvo ke esperanto estas malamiko de la faŝismo. La laboristaj gvidantoj agnosku la neceson, ke la laboristoj interkompreniĝu; por tio necesas komuna lingvo.

Iam mi havis la okazon lerni esp-on. Tiam mi povis elekti inter du mondlingvoj: krom esperanto ekzistis ido. Tial mi lernis la hispanan lingvon. Bedaŭrinde! Nun mi nek scias esp-on nek hispanan, k mi sentas min tro aĝa por ankoraŭ okupi min pri esp-o. Tamen al vi, pli junaj K-doj, mi konsilas arde: lernu esperanton! La praktiko pruvis ĝian utilon, jam dekmiloj da homoj aplikas ĝin. Mi esperas, ke la nederlanda registaro baldaŭ metos esp-on en la programojn por la ŝtataj popollernejoj k mi ĉiam pretas propagandi vian aferon.

Jesuo estis kondamnata de pastroj k ekzekutata de soldatoj. Ĉiam pastraro k soldataro partoprenas en la grandaj historiaj okazaĵoj.

Ĉe la Lab. Esperanto-Asocioj

EL NEDERLANDO

La Federacio de Laboristaj Esperantistoj en la regiono de la nederlanda lingvo (F. L. E.) konstante kreskas. Je fino de la jaro 1936 ĝi nombris 4480 membrojn en 152 sekcioj (pasintan jaron 3817) k 66 ĝen. membrojn. Ĉiuj membroj ricevas monate la federacian organon « Laborista Esperantisto », kiu organo estas plejparte nederlandlingve redaktita, por ke ĝi plej efike povu subteni la poresperantan propagandon. La eldonnombro de L. E. plialtiĝis en decembro ĝis 7400 ekzempleroj. Por ke la membroj havu tutmondan interkontakton k povu plispertiĝi en la aplikado de nia lingvo, ili senpage ricevas « S-ulo »n.

Por plikapabligi la membrojn en la lingvo-scio, la Federacio eldonas monate « fakan » gazeton « La Progresanto », kiu celas plialtigi la lingvonivelon k prepari por la ekzamenoj. Krome aperas monate porinfana gazeto « La Vojo », enhavanta riĉe ilustritan elementan kurson, kiu kurso jam havas vastan aprobon.

Aliĝis al la Federacio 32 organizoj kiel simpatianta membro, inter kiuj la tre grava k influhava Nederlanda Sindikata Ligo (N.V.V.). — **G. Vrees.**

VOĈOJ EL LA MEMBRARO

NIA ESPERANTISMO

« Ĝi (la esperantismo) estas nek demokrata, nek klasbatala, nek pacifista, nek faŝista, nek sennacieca, nek katolika, nek oomota, nek eĉ « neŭtrala », se oni volas kompreni tiun vorton, kiel kelkfoje okazas en la senco de « nenio ». Ĝi estas esperantista, do io absolute pozitiva, k tio sufiĉas ». (*Heroldo de Esperanto*, 13. dec. 1936).

Nu! Sinjoregoj! Ĉu vi vidas la rokon, sur kiu vi haltas, ne volante iri pluen? Vi similas forĝiston, kiu fabrikus plugilojn k ilin amasigus apud sia amboso, malpermesante al plugisto ilin uzi.

Ne, esperantismo ne sufiĉas per si mem; tio signifas malgrandigi ĝin, dirante ke ĝi estas nura propagando de helplingvo k neniom pli. Ĝi ne estas nur la sukceso de helpa lingvo, kiu permesas al diversnacianoj senpere interkompreniĝi; ĝi nepre devas esti ilo por la perfektigo de l'Homaro per perfektiĝo de ĉiu individuo.

Ne nur tio: krom alceli la propran perfektiĝon, la perfektigato uzados tiun ĉi novan internan forton, aplikos ĝin al ekstera laboro, al ago kiu kapablas perfektigi ankaŭ a'iajn. Tiun emancipan rolon de esperanto klare vidis la ŝtataj tiranoj, k pro tiu kaŭzo ili malpermesis eĉ vian esperantismeton, — sola paŝo por vi, sed unua paŝo por ni, sur la ŝtuparo supreniranta al estonta feliĉa socio.

Tial la diversaj oficialaj estroj de aŭtoritatecaj politikaj partioj malpermesas esperantismon en la vicoj de siaj gregmembroj, aŭ permesas ĝin en limigita kadro nur por malhelpi diri, ke ili ne agas konforme al siaj agitvortoj de sociperfektigantoj.

Ni devas danki Hitler-on, kiu krude forĵetis la maskon, dum farizeoj subtenas esperanton kiel ŝnuro pendigiton. Per sia senhipokrita ago li montris, ke ni estas sur la rekta vojo, ke esp-o estas unu el la plej mirindaj iloj por la liberigo de Homo, kondiĉe ke oni ne lasu la plugilojn ekrusti apud la amboso, k ke oni ne nur surface gratu la grundon, sed ĝin profunde fosu por enterigi ĉiujn rubojn k montri sunvizaĝe la novajn findormintajn purajn tavolojn.

Indus-la-Maristo (18 515).

IDEALISTOJ aŭ REALISTOJ?

En la lasta n-o de « S-ulo » aperis artikolo de K-do N. B., enhavanta kelkajn interesajn, diskutindajn punktojn, kiuj meritas pluan pritrakton, speciale pro tio ke la opinioj de N. B. esprimitaj en tiu artikolo ne plene akordiĝas kun la bazprincipoj de SAT, tiaj kiaj ili esprimiĝas en « La Lab. Esperantismo » k « For la Neŭtralismon » de K-do Lanti. Kompreneble tio ne estas bedaŭrinda, ĉar aparte de la fakto, ke multaj el ni ne samopinias kun K-do Lanti, opini-diverso montras vivan kritikan pensadon, k « el la konflikto de l'opinioj elŝprucas la vero », kiel diras franca proverbo.

La kerno de l'opinidiferenco inter la nunaj lab. esp-istoj estas ilia diferenca akcentado al la idea k la utilisma flankoj de esp-o. Certe neniu povas nei, ke la plimulto el la nunaj esp-istoj instigiĝis de idealismaj motivoj, — ĉar tre malmultaj ĝis nun sukcesis tiri materiajn avantaĝojn el la lingvo, — male, ili devas oferi tempon k monon por ĝi. Sed same ĉiam okazis pri ajna teknika progresilo. Eĉ multaj el la nuntempaj maŝinoj, kiuj servas por riĉigi la kapitalistojn, estis komence ideoj en la kapo de iu inventisto, kiu por realigi sian ideon, sian malgrandan idealon pri pli perfekta maŝino, oferis tempon k monon, ofte ne pro tio ke li volis akiri profitojn, sed pro tio ke li sentis la bezonon krei ion pli bonan. Ofte li devis daŭrigi la penigan laboron sub kontinua mokado de l' « praktikuloj », kiuj post kiam la nova elpensaĵo sukcesis, ĉiam pretis por sia propra profito forrabi de la inventisto la rezultojn de lia laboro. Tion oni povas konstati ĉe multaj meĥanikaj elpensaĵoj, tiaj kiaj la aŭtomobilo, aeroplano ktp. Kiom da sinofero, ne nur je tempo k mono, sed ankaŭ je homaj vivoj postulis la konkero de l'aero?

Kio okazis pri meĥanika progreso, ankaŭ okazis laŭ eĉ pli alta grado pri scien-

FRUKTOJ DE KORESPONDADO

Mia sovetia korespondanto, karega amiko, kies patro malaperis dum la civilmilito, batalante kontraŭ Denikin, ĉiam estis fervore sindonema al soveta reĝimo. Mi sciigis lin pri ĉiaj malbonfamoj rilate Sovetion de mi konataj. Ĉiam li reagis vigle, pravigante siajn regnestrojn, ofte trafe.

Malagrablaĵojn li travivis. Li estis kondamnita k enkarcerigita longtempe tute maljuste. Lia digna konduto havigis al li mildigojn nekonatajn en la franca punkodo. Lia sindonemo al la reĝimo eĉ minuton ne ŝanceliĝis.

Je la 19. okt. 1936 mi sendis al li poŝtkarton kun jena teksto:

Ambaŭ niaj registaroj estas kapitalistaj, ĉu ŝtata, ĉu privata, sed same premantaj al la popolo, tial ili ne povas subteni la hispanan proletaron, kies venko estus mortbato al kapitalismo. Ili pli malpli hipokrite subtenas Frankon. Stalin subtenos la hispanan demokration (ne la popolon) nur laŭgrade kiel savo de l'kapitalismo estos certigita. Oni diras, ke Stalin malsanas; li povas morti, li jam faris sufiĉan malbonon, perfidante la Oktobran revolucion.

Eble mi troigis. Mi ofendis grave mian korespondanton, kiu forstrekis min el siaj amikoj k tuj skribis (la 24.11.36):

S-ro Chavenon! Hodiaŭ mi ricevis vian ilustritan poŝtkarton, k mi tuj decidis respondi, kvankam mi ankoraŭ ne respondis vian leteron senditan de vi la 9-10-36; mi respondos ĝin pli malfrue.

Hodiaŭ do mi volas interparoli kun vi pri la enhavo de via poŝtkarto. Dum kelkaj jaroj de nia konatiĝo vi diris al mi, ke vi estas socialisto, sed laŭ la enhavo de viaj leteroj mi sentis, ke en vi estas tre malmulte da socialista, k hodiaŭ finfine mi komprenis, ricevinte vian poŝtkarton, ke vi estas trockisto. Pardonu min, sed socialisto ne povis skribi tian abomenaĵon. Nur trockisto povas egaligi politikon de kapitalistaj landoj kun politiko de USSR. Nur trockisto povas kompari la laborist-kamparanan registaron de USSR kun registaro de faŝistaj landoj, de Hitler k Musolini.

Vi diras, ke Sovetio ne helpas al la hispana popolo; vi diras, ke por K-do Stalin ne estas utile ke venkos la hispanaj demokratoj. Vi diras, ke nia registaro helpas al Franko. Tiel diri povas nur trockisto aŭ blindulo, neniam legante iun ajn lab. gazeton, eĉ socialistan — k ĉiuj viaj vidpunktoj estas ĉerpitaj el kapitalistaj, faŝistaj gazetoj.

Se viaj socialistaj registaroj tute ne volas helpi la hispanan popolon, se viaj socialistoj fermas siajn okulojn por ne ekvidi, kiel faŝistoj pafmortigas la hispanan popolon, se via socialista registaro permesas al kanonfabrikantoj sendi armilojn al hispanaj faŝistoj, ĉi tio tute ne signifas, ke USSR nenion faras. Ĉi tio tute ne signifas, ke Sovetio helpas la hispanajn faŝistojn. Male, nur URSS helpas efektive al la hisp. popolo k jen estas pruvo:

En nia lando estas kolektita mono je sumo de 63 milionoj da rubloj por helpo al la hispana respubliko. Estas senditaj pluraj vaporŝipoj en Hispanion kun produktoj. Nur la sovet-registaro laŭte diris, ke la politiko de ne-interveno estas nur politiko de blokado kontraŭ la leĝa hisp. registaro. Kaj malgraŭ tio ke la londona komitato sabotadas ĉi tiun demandon (kvankam la franca registaro havas sian partoprenanton en ĉi tiu komitato), la sovet-registaro insiste postulas ŝanĝi tian blokad-politikon. Sed vi devas kompreni, ke dume la londona komitato ne diris, ke Germanio k Italio rompis la kontrakton. Ni ne povis sendi armilojn al la hisp. respubliko, ĉar ĉiuj landoj diros, ke USSR volas komenci militon, ke USSR rompas kontrakton ktp., sed ke Germanio k Italio estas anĝeloj.

Vi povas demandi, kial do USSR komence subtenis ĉi tiun kontrakton. Ni respondas: Sovetio volis subteni Francion, kiu timegas Germanion?! k elpensis ĉi tiun kontrakton, k se ĉiuj landoj plenumas la kontrakton, la civila milito en Hispanio estus jam finita.

Ankaŭ unu el niaj moralaj helpagoj estas telegramo de K-do Stalin al CK. de la hisp. kom. partio. Ĉu vi legis ĝin? Ĉu aliaj popolgvidantoj tiel kuraĝe diris al la hisp. popolo, ke ni estas kun ĝi? Francio tute rifuzis aĉeti en Hispanio fruktojn de l'rikolto el la jaro 1936, sed USSR aĉetis multe da fruktoj por subteni la hisp. respublikon.

Kaj vi diras, ke ni nenion faras. Vi tro malmulte legis laboristajn gazetojn. Legu pli ofte « L'Humanité », — tiam vi havos pli veran vidpunkton... Aŭ vi ŝanĝos vian vidpunkton k estos en la unua vico de l'batalantoj por paco, por libero, por demokratio, — aŭ vi restos en la vicoj de l'malamikoj. Sed mi ne esperas, ke vi ŝanĝos vian politikan konvinkon — laŭ via malamikeco al nia amata K-do Stalin mi povas konkludi, ke vi kun via kapo dronis en la malpura marĉo de l'trockismo; tial vi estas en la vicoj de l'faŝistoj, en vicoj de la malamikoj de paco.

Ni povas batali kune kun socialistoj, anarkistoj, eĉ katolikaj laboristoj por paco unuecfronte, sed kun trockistoj ni ne povas unuiĝi, k ĉiujn trockistojn ni devas pafmortigi kiel furiozajn hundojn.

(Subskribo) F...

Sajne mia amiko malkovris en mia poŝtkarto ion, kio tute forestas. Oftaĵo.

Nun mi demandas min k pensemulojn: Kio estas socialismo? Ĉu stalinaj bontrovoj? ĉu blinda kredo k fido al iu ajn papo? Aŭ ĉu, laŭ la 12-a artikolo de la nova sovetia konstitucio: « **Al ĉiu laŭ lia laboro** »?

Chavenon (17 228).

ca, arta k kultura progreso. La artisto, la verkisto kiu mortis senmone en ĉambraĉo k postmorte iĝis fama, estas legenda temo kiu iel similas la veron, k kiom da martiroj havas la scienco? Tiuj idealoj havas tamen individuisman formon; sed ofte okazis, ke multaj homoj batalantaj por komuna idealo kunigis siajn fortojn, k tiam ekestis movado ĉu religia, politika aŭ kultura.

La historio de ĉiu realigita idealo montras saman evoluon. Unue materia aŭ kultura bezono kiun multaj sentas, sed por kio nur malmulte da idealistoj pretas labori. Ili tamen laboras dum jardekoj spite ĉiujn malhelpilojn, ofte eĉ spite morton, ĝis fine la apatiuloj vidas ke la realiĝo de l'idealo portos al ili materian profiton. — Kaj tiam la idealo venkas. Kune kun ĝia venko la movado kiu subtenis ĝin, formortas, ĉar post la gajno de l'batalo la armeo ne plu necesas.

Dum la movado batalas por sia ekzisto, ekestas spirito de agrabla kamaradeco inter la anoj, k pro tio kelkaj anstataŭ batali por la realiĝo de l'idealo, batalas nur por la idealo. Subkonscie ili vere ne volas ke la ideo realiĝu, ĉar kun la realiĝo de l'idealo ĉi-lasta mem mortas, dum ĝi transformiĝas en realo. Jen klarigo por la sinteno de l'socialistoj en kelkaj landoj tuj post la milito, kiuj ne volis realigi la socialismon, kiam la oportuno sin prezentis. Ili preferis ĝin kiel idealon. Simile okazas en la esp. movado. Konatulo el la neŭtrala movado diris al mi antaŭ nelonge: « Estus iel domaĝe, se esp-o venkus, ĉar tiam lernus ĝin komercistoj k profitemuloj. Nuntempe ni estas kvazaŭ amika rondo. » Tiu vidpunkto estas komprenebla k eĉ pardoninda, sed ĉar ĝi malproksimigas nian celon, la universalan alprenon de esp-o, ni devas ĝin forjeti.

Se ni ankaŭ forgesas, ke tiu celo mem estas nur rimedo por realigi pli larĝan vastan celon, la forigon de ĉia ekspluatado, ni ankaŭ malhelpas al ĝi. Lanti prave skribis en « For la Neŭtr. », ke « Esp-o ne estas la **celo** de nia agado, sed **nur rimedo** por atingi nian celon. » Male al la avertoj de Lidia Zamenhof, tiom aprobe menciitaj de K-do N. B., kontraŭ la « tuja aplikado en ĉiuj fakoj de la moderna vivo ». K-do Lanti titolis rubrikon en « For la N. » per la vortoj, « Esp-o tuj utilu », k en « La Lab. Esperantismo » li skribis: « Esp-o estas jam ĉiurilate elprovita k preta por ĝenerala enkonduko.» En la SAT-statuto oni povas legi, ke la asocio celas « utiligi praktike la internacian lingvon esp-o por la klasaj celoj de la laboristaro tutmonda. » Plue en « La Lab. Esp-ismo » ni legas, ke « SAT-anoj estas ĉiam pretaj servi kiel tradukantoj k interpretantoj per esp-o. Ili aranĝas korespondadon de fabriko al fabriko, de metiejo al metiejo... »

Laŭ tio ni devas konkludi, ke ili faris PEK-laboron jarojn antaŭ ol la IPE-anoj pensis pri ĝi! Bedaŭrinde mi lernis espon nur depost la skismo k sekve ne povas juĝi el persona sperto, sed vere ŝajnas al mi, ke inter la diferenca akcentigo al la idea k praktika flankoj de esp-o fare de IPE k SAT estas, por uzi vortojn de Ŝekspir « Multe da ekscitiĝo pri nenio »! Mi tamen kulpigas al K-do N. B., ke li tro multe subtaksas la praktikan valoron de esp-o. La praktika k idea valoroj en esp-o ne estu kontraŭaj. Ili estu kompletigaj. Se ni ne povas konvinki la politikajn gvidistojn pri la idea valoro de esp-o, almenaŭ ni konvinku ilin pri ĝia praktika valoro; agnosko al ĝia idea valoro sekvos. Ni estu realistaj idealistoj!

Vilh. Makoli.

LA JARLIBRO 1937 aperos en februaro kaj estos dissendata kun la februara numero (450) de SENNACIULO al ĉiuj membroj de la Asocio.

Ĉiujn ajn anoncojn aŭ notojn sendu senprokraste, ĉar aliel ni ne plu povos konsideri ilin.

En nia movado

(Kroniko)

NEDERLANDO: *Amsterdam*. — La urba perantino, K-dino *Bishoff-Oudenhoven*, helpate de aliaj fervoraj SAT-anoj, organizis en la diversaj urbaj sekcioj de FLE paroladojn pri SAT, kiuj bone efikas, ĉar jam ĝis la unuaj tagoj de januaro la perantino povis anonci al la Administranto 40 novajn aliĝojn al nia Asocio. Estas videble, ke Amsterdamo faras seriozan streĉon por klopodi ree grupigi la plej fortan SAT-Rondon en la mondo (post kiam Roterdamo lastjare sukcesis forpreni de ĝi la unuan lokon). Gratulinda fervoro, kiu meritas publikan laŭdon!

SVEDIO. — La Stokholma SAT-rondo elektis la 11-an de decembro, post unuanima aprobo de l'raportoj de peranto k revizii antoj por la jaro 1937, jenajn K-dojn: kiel peranton K-don Gustav Persson, Norrbackag. 70 L, Stockholm; kiel vicperanton K. Axelsson (18629); reviziantojn: R. Svensson (14565) k Mich. Stanger (19340). La nova Jarlibro montros plurajn urbojn en Svedio, en kiuj ĝis nun ne estis (aŭ ne plu estis) SAT-anoj.

Tra la Esperanta Gazetaro

NE KOLERU, INO!

En « La Socialisto » (n-o 4) *-ino* kritikas pri kelkaj eldiroj ĉe la manĉestra SAT-kongreso. Unue ŝi konfuzas la vortojn « sennacieca » k « sennaciista ». Ni ĉiam k ĉiam klarigis, ke SAT laŭ sia strukturo k pro sia lingvo estas *sennacieca*; dank' al tio ĝiaj anoj ignoras, en siaj rilatoj plejeble la landlimojn k naciojn io, al kio socialisto de ajna tendenco povas konsenti. Sed *sennaciismo* estas ismo, kiu postulas la *forigon* de la nacia sistemo k de l'naciaj lingvoj k apartaĵoj: tiun teorion neniu SAT-ano bezonas akcepti: ĝi ne estas statutaĵo, k ĝi nur estas propagandata de frakcio el SAT-anoj je ilia propra respondeco.

La sama *-ino* volas vidi en frazeto de K-do *Chiland* atakon al alirasanoj. K-do Ch. titolis « flava ŝtelisto » homon, kiu reproduktis k vendis senpermese en Ĉinio la « Plenan Vortaro » n por propra profito. La ideo ofendi alirasanon, *pro lia haŭto*, estis fremda al Ch. Li uzis « flava » en la metafora senco, kiun ĝi havas laŭ « P.V. » (p. 133) de « trompisto » aŭ « fuŝaganto » (ekz. strikrompanton oni nomas flavulo). Sed *-ino* kredis trovi en tiu parolturno bonvenan pretekston por kalumnii SAT-on. *Ino* certe ne konas persone K-don Ch., aliel ŝi scius, ke li multe ŝatas satiran stilon, k li uzis la riproĉitajn vortojn pro humoro, ne pro naciismo! Sed ni ne tro miru pri la infanaĵoj de *-ino*. Ili ja aperis sub la rubriko « Por la Lernanto »! Kompatindaj lernantoj!

Pri iom malfruinta raporto

Ĉar « Literatura Mondo » (sept./okt.) aperis kun multa malfruo, la sprita raporto de *G. Verda* pri la Viena kongreso ankaŭ nur povis esti legata en decembro. Ĝi klare spegulas la mankon de vera esp-ista spirito k la ĝeneralan malplenon en tiu kongreso. Ni kontentiĝu citi kelkajn liniojn: « Ĝi (la solena malferma kunveno) postlasis nenian profundan impreson malgraŭ la tuta pompo. Mankis animo, mankis spirito, mankis entuziasmo. La amaso atendis, ke oni diros al ĝi, kio estas la Esperantismo, por kiuj celoj k idealoj ĝi devus batali. Ĉiam dum la solena malferma kunsido la esp-istoj repensas al la gloraj tagoj de nia movado, en kiuj la Majstro konkretigadis ĉiufoje sian k nian programon, stimulante la anaron por idea batalado. Iuj povis al tiu programo ne konsenti, sed ĝi tamen estis programo. Hodiaŭ prez. Steiner parolis pri alia programo: pri la programo de l'ekskursoj, pri tiaj k aliaj biletoj ktp. Malsolena soleno. Bedaŭrinde... »

Sur alia paĝo ni trovas: « La kongreso en Vieno enhavis nur 2 laborkunsidojn (el kiuj la dua estis nur parodio de laborkunsido), sed 5 diservojn! »...

La kataluna registaro oficiale subtenas esp-on.

Almenaŭ ŝajnas, ke la sukceso de l'esp-lingva bulteno eldonata de CNT-FAI en Barcelono havis instigan influon je la katalunan estraro, kiu nun siaflanke komencis publikigi gazetkomunikojn en esp-o. La unua n-o estas datita de l'3. januaro. La korespond-adreso estas: *Comissariat* de Propaganda, 14 d'Abril 442, *Barcelona* (Esperanto-fako). Laŭ la lingv-uzo (landnomoj kun *-ujo*) ni kredas ĝuste konkludi, ke tiu bulteno estas redaktata de (eks) neŭtralaj esp-istoj.

Ekster nia movado

Dum decembro 1936 Lidja Zamenhof gvidis Ĉeĥ-kurson en la Jura Fakulta'o de Ljono (Francio) kun pli ol 100 gelernantoj; preskaŭ 500 p. ĉeestis la inaŭguron de l'kurso en la granda amfiteatro. La neŭtrala esp. klubo en Ljono havas nun preskaŭ 480 membrojn.

En Villeurbanne (antaŭurbo de Ljono) du kursoj en lernejoj estas sekvataj de 85 k 30 lernantoj. En Charpennes kurso kun 40 p.

La aŭstralia senato, dank' al instigo de l'senatano Abbott, intencas proponi al la reĝo de Granda Britio kunvenigi konferencon, en kiu okazu interkonsento de la nacioj pri komuna universala lingvo. La aŭstraliaj esperantistoj profitis la okazon por superŝuti la proponinton per esperanta propagandmaterialo, pruvonta al li la jaman funkciadon de mondlingvo, nome esp-o.

La ĉeĥa komponisto Müller estas verkanta kantaton kun solkantoj, ĥorkantoj k orkestra muziko laŭ versoj de Zamenhof. Tiu ĉi verko

---

La Revolucio eksplodos en aliaj landoj — se ne, ni pereos. LENIN (1921).

estos prezentata okaze de la Varsovia esp.kongreso.

Honore al la 9-a Brazila Esp. Kongreso aperis poŝtmarko simboliganta la celon de esp.-o. La valoro estas 200 rejsoj. La kongreso okazis meze de novembro en Riodejanero ub patronado de l'prezidanto de Brazilio. Preskaŭ 200 esp-istoj partoprenis ĝin; la kunsidoj okazis en la Ministrejo por eksterlandaj aferoj. La ferman kunsidon prezidis la kanceliero, d-ro de Macedo Soares.

La prezidanto de la franca respubliko. A. Lebrun, akceptis la patronadon super la Internacia Konferenco « Esperanto en la Moderna Vivo », kiu okazos venontmaje en Parizo. Jam ok ministroj de l'nuna registaro eniris la honorkomitaton de tiu konferenco.

RECENZEJO

Duope ricevitajn librojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

L. E. THOMSON: MULTE PLI DA AMO. Komedio en tri aktoj. Eld.: Literatura Mondo, Budapest. Form. 19 × 13 cm. 32 p. Prezo: 0.50 sv. fk.

Tre amuza farso, en kiu la Cseh-metodo okupas gloran lokon. Oni povas ricevi la prezentorajton per aĉeto de l'ok por la prezento bezonataj ekzempleroj (kiuj kostas 3 sv. frk. afrankite). La lingvo estas flua, la dialogo tre vigla.

MARISTA RAKONTO. Kanto kun piano; laŭ angla teksto reverkita de *F. W. Buenting*. Eld. Esperantista Reprezentantaro Brusela, 77, Nieuwenhovestr., *Bruselo*. Prezo: 3 belg. fk.

Estas rekomendinde eldoni k propagande utiligi tiajn muzikaĵojn okaze de societaj vesperoj. La teksto estas tre sensignifa, stulteta, la muziko agrabla. Ĝi plaĉos en distraj horoj.

ĈEĤOSLOVAKIO. Grotoj de la Klubo de ĉeĥoslovakaj turistoj Domica, Jasov k Bielska. Bele ilustrita faldprospekto, senpage ricevebla ĉe: Klub ĉs. turistu, *Praha*.

ŜLOSILO EN ĈEĤA LINGVO. Kvina eldono. Nova normigita aranĝo. 32 p. Eld. Esp. Asocio en Ĉeĥoslovakio. Prezo: 1 kĉ. Por 1 resp. kup. 2 ekz-ojn sendas Esp. As. en ĈSR, *Praha 47*.

ŜLOSILO EN SLOVAKA LINGVO. Dua normigita eld. 32 p. Sama prezo k eldonisto kiel por la antaŭe nomita eldono.

ESPERANTO-KALENDARO 1937. Eldonita de F.L.E. (Postbus 0.50) *Amsterdam*. Kun bonaj sentencoj, vortoj de Zamenhof k de K-do Lanti, notoj pri klasbatalo k klasbatalantoj, varbado por SAT ktp. Sur bela papero. Ĉiusemajne unu folio. Prezo: 0.50 guld.

Korespondado

Simpla trilinia anonceto kostas 4.50 fr. fr.

BELGIO. Juna belga K-do dez. koresp. kun eksterl. K-doj, pri ĉiuj temoj. Nepre respondos. Adreso: *J. Parmentier*, 2, rue des Tisserands, *Braine-l'Alleud*.

Kelkaj K-doj dez. kor. pĉt. k interŝ. PI k PM. Respondo certa. *F. Somville*, Cité Doublet, 71, *Quaregnon* (Hainaut).

BULGARIO. Esperantisto St-Lambov, str. L. Karavelov 8, *Sliven*, dez. kor. kĉl.

ĈEĤOSLOVAKIO. K-do K. *Jansky* dez. kor. kun Gek-doj pri div. temoj. Adr.: Kotlarska, 2, *Brno*.

FRANCIO. Dek kvin gelernantoj el la Grupo dez. koresp. kun Gek-doj ĉl. Resp. garantiata. *Laborista Esperantista Grupo*, 2, rue Drouin, *Nancy* (M. et M.)

JUGOSLAVIO. Kolektiva korespondado.. 40 vizitantoj de porkomenc. esp. kurso dez. kolekt. koresp-adon kun Gek-doj ĉl. pĉt. Certa resp. Adr.: *Lab. Esperanta Societo*, Haulikova ul. 10, *Zagreb* (por kurso de K-do Burija).

NEDERLANDO. *Letervespero.* La 12-an de febr. la Lab. Esp. Klubo « Fajrero » aranĝos letersvesperon. Sendu multnombre, ĉar ĉion ni respondos. Adreso: K-do *E. M. Harland*, Pioenhof, 14, *Leiden*.

Juna metiisto, 25-jara, dez. korespondi kun belga aŭ nederlanda fraŭlino por poste edziĝi. Skribu al: *J. Sterken*, Vorstenstr. 60, *Heerlen*.

Mi volas korespondi kun Gek-doj el ĉiuj landoj. Nepre respondos. Adr.: *Karel Ludenhoff*, Spaarndammerstr. 116. II, *Amsterdam/C.*

K-do J. A. Margaroli, Czaar-Peterstr. 23, *Maastricht*, dez. interŝ. L, PI k PM kun Gek-doj ĉl. Nepre resp.

Du K-doj SAT-anoj dez. kor. pĉt kun K-doj el la tuta mondo. Skribu al *Kees Bessels*, Meelweg 16, *Apeldoorn*. Ni certe resp.

Kelkaj K-doj dez. kor. kĉl, pĉt. Nepre garantias respondon. Adreso: *Johano Kuiterman*, Bargermeer, *Emmen*.

Esp. Grupo deziras korespondi kun komencantoj k progresantoj eksterlandaj. Skribu al: *Jan Hering* Jr., Berkenlaan 16, *Halfweg* (N.H.).

SVEDIO. Svedo deziras kor. kun Gek-doj ĉiulandaj pri pol., paco k kulturo. Adr.: *Henrik Karlsson*, Björkelund, *Björkhult*.

SOVETIO. Esperantistoj de Kramatorsk tre deziras korespondi kun esp-istoj el ĉiuj landoj pri vivmaniero, viv- k laborkondiĉoj, pri sindikata laboro. Ni dez. interŝ. gaz., ĵurn., fotojn, PM, esp. librojn, afiŝojn, PI ktp. Skribu multnombre. Ni respondos tuj. Adreso: *Kruĵok Esperanto*, Dvorec Kultury im. Lenina, *Kramatorsk*.

MEMORNOTO

REPRESIS EL « S-ULO: *Travail*, Verviers, 15.12.

PRIESPER. ARTIK. K NOTOJN ENHAVIS: *Signalen*, Stokh., 10.12., 25.12. (specialn-o kun esp. paĝo), 7.1. *Svenska Typograf. Tidn*, 7.11., 12.12. (kurso.) *Travail*, Verviers, 15.12. (pri SAT).

Radio-Programo

Hilversum (VARA), 1875 m, proks. je la 16.30 h. MET, daŭro: 20 min., je 6. febr. K-do Vrees pri F.L.E. en 1936; 20 febr. kantos k muzikos « la trubaduroj el Gojlando ».

LA LABORISTA ESP. KLUBO DE TROLLHATTAN aranĝos letervesperon komence de marto 1937. Tiam ni atendas leterojn k PK de Gek-doj en la tuta mondo. Respondo garantiata. Adresu: K-do *Sven Larsson*, Oskarsberg 3, Trollhättan, 2, Svedio.

Prizorganto de esp. rubriko en diversaj lokaj gazetoj petas ĉiujn interesiĝantojn sendi al li senpage kiom eble plej multe da interesa esp. materialo por traduki k presigi *J. B. Pak*, Talmastraat 54. *Rotterdam*. Nederlando.

Voko al Esperantisto izola

CENTOVAL

Kvankam vi estas esperantisto ununura,
vivanta en soleca vilaĝo,
ĉiam energie propagandu vi per nia lingvo [pura,
ĝin konsiderante porpaca mesaĝo!

Kaj se eĉ plej modesta estas via laboro,
kvazaŭ de radeto en ega radaro,
ĉiam memortenu! ĝi estas helpo de granda [valoro
en la kunigo de tutmonda frataro.

Ekzistas ja neniu idealo pli alta, pli bela,
ol interfratigo de la homaro!
El unuopuloj fariĝu per laboremo verdstela,
unu grandega samideanaro!

Unu el la ĉefaj celoj de SAT estas INTERKOMPRENIĜO de ĉiulandanoj. Koni la eksterajn faktojn, ekz. pri la vivkondiĉoj de l'laboristoj, ne sufiĉas. Necesas informiĝi pri la sentoj, spiritostato, pri reciprokaj opinioj. Tial rakontu viajn vojaĝimpresojn k vivospertaĵojn; priskribu la malsamon de la moroj. Esprimu tute sincere vian penson! Kunlaboru al la komuna kreajo!